

Innst. 284 S

(2009–2010)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:98 S (2009–2010)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Henning Skumsvoll, Oskar Jarle Grimstad og Torkil Åmland om å styrke lokal forvaltning av arealer i strandsonen

Til Stortinget

Sammendrag

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

«I

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endringer i kapittel 11 i plan- og bygningsloven om byggeforbud i strandsonen med den hensikt å overføre mer makt og råderett over arealer tilbake til kommunene.

II

Stortinget ber regjeringen fremme forslag der adgangen til innsigelse og klage fra statlige myndigheter blir begrenset til lovlighetskontroll.»

Komiteens merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Per Rune Henriksen, Marianne Marthinsen, Torstein Rudihaugen, Tor-Arne Strøm og Eirin Kristin Sund, fra Sosialistisk Venstreparti, Snorre Serigstad Valen, fra Senterpartiet, lederen Erling Sande, og fra Kristelig Folkeparti, Line Henriette Hjemdal, viser til at lignende forslag om å begrense

innsigelses- og klageretten i forvaltningen av byggeforbudet i strandsonen er fremmet flere ganger, men ikke fulgt opp ved Stortingets behandling.

Regjeringen har en klar politikk om å unngå uheldig bygging i strandsonen. I St.meld. nr. 26 (2006–2007) Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand fremheves det som en viktig arealpolitisk føring at strandsonen skal bevares som et natur- og friluftsområde tilgjengelig for alle.

Strandsonen er ikke bare av lokal interesse, men også av nasjonal betydning. Dette er bakgrunnen for at det har vært et lovfestet byggeforbud i 100-metersbeltet langs sjøen helt siden 1965. Forbudet er videreført i gjeldende plan- og bygningslov § 1-8. Det er likevel et vedvarende press om å få bygge i strandsonen mange steder.

Flertallet viser til brev fra miljø- og utviklingsministeren av 28. april 2010, som er vedlagt. Der framkommer det at Miljøverndepartementet har hatt på høring et forslag til statlige planretningslinjer for en differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen. I høringsprosessen er det spesielt bedt om synspunkter på den geografiske avgrensningen. Forslaget bearbeides nå videre på grunnlag av høringen. De statlige retningslinjene skal danne grunnlaget for planleggingen i kommunene.

Flertallet støtter arbeidet for å få til en god håndheving av byggeforbudet i strandsonen, samtidig som behovet for differensiert forvaltning mellom ulike deler av landet, samt differensiering innad i kommunene, ivaretas.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Oskar Jarle Grimstad, Henning Skumsvoll og Ketil Solvik-Olsen, og fra Høyre, Nikolai Astrup, Bjørn Lødemel og Siri A. Meling, ønsker å overføre mer reell makt og råderett i arealpolitikken

tilbake til kommunene. Det lokale selvstyre over egne arealer er blitt mer og mer begrenset under den rød-grønne regjeringen. Disse medlemmer forstår frustrasjonen i mangt et rådhus når lokale myndigheter behandler arealsaker, ofte med enstemmig vedtak om å innvilge den forelagte søknaden, for deretter å få den påklaget eller anket av Fylkesmannen. Disse medlemmer vil peke på at både Fylkesmannens og Miljøverndepartementets beslutninger til slutt er gjort av byråkrater som sitter geografisk langt unna de områder som det søkes om tiltak i. Ingen kjenner områdene i sin egen kommune så godt som de lokale politikerne.

Disse medlemmer er svært skeptisk til regjeringens stadig mer aggressive inngripen i kommunenes arealstyring. Den grunnleggende holdningen fra statsråd Erik Solheim oppfattes lokalt som at all styring og råderett med kystsonen er tatt fra lokalpolitikere, og at sentrale myndigheter med loven i hånd skal kunne hindre ethvert tiltak i strandsonen. Disse medlemmer viser til en serie oppslag i Dagbladet i begynnelsen av mai 2010, hvor selv kommunale dispensasjoner fra regelverket overfor eksisterende bygninger omtales i negative ordelag fra statsråden.

Disse medlemmer mener at en slik politikk er med på nærmest å stoppe utvikling i svært mange kommuner med strandsoner. I tillegg gjelder dette også arealer ved innlandssjøer og bekker og elver. Disse medlemmer er bekymret for at slik overstyring bidrar til å redusere ønsket om å være lokalpolitikere, da lokale vedtak ikke hensyntas.

Disse medlemmer har nå med glede registrert at sentrale rød-grønne politikere endelig ser at den innførte politikken ikke kan gjennomføres uten at det får betydelige negative konsekvenser. Arbeiderpartiets partisekretær Raymond Johansens uttaler til Bergens Tidende 7. mars 2010 at særlig lovdelen om strandsoner er et problem:

«Forslaget til ny strandsonelov er lett å forsvare i forhold til Oslofjorden og sørlandskysten, der det er byggepress. Men det blir absurd at det samme regelverket skal gjelde for store deler av Vestlandet».

Disse medlemmer er av samme oppfatning som Arbeiderpartiets partisekretær Raymond Johansen – at spørsmål om bygging i strandsonen må områdereguleres. Oslofjorden og områdene på østsiden ned mot svenskegrensen samt området til Lindesnes i sør bør ha strengeste krav til utbygging.

Resten av den langstrakte kystlinje – med unntak av de største byene – må kunne få mindre strenge krav til utbygging.

Disse medlemmer er av den oppfatning at lokalpolitikere må få langt større råderett over sine områder inkludert strandsoner til sjø, innsjøer og bekker og elver. Fylkesmannen og fylkeskommunen må fratras innsigelsesretten. Fylkesmannens myndighet må begrenses til lovelighetskontroll.

På den bakgrunn tar disse medlemmer opp forslaget fremsatt i dokumentet.

Disse medlemmene meiner at ei endring i plan- og bygningslova må slå fast at kommunane skal ha tilgang til å gje dispensasjon i høve til byggeforbodet i 100-metersbeltet i strandsona ut frå lokalt skjønn. Statlege myndigheiter skal berre kunne overprøve dispensasjonen der det kan dokumenterast at dispensasjon frå byggeforbodet klart vil gå utover allemannsretten i området.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

I

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endringer i kapittel 11 i plan og bygningsloven om byggeforbud i strandsonen med den hensikt å overføre mer makt og råderett over arealer til kommunene.

II

Stortinget ber regjeringen fremme forslag der adgangen til innsigelse og klage fra statlige myndigheter blir begrenset til lovelighetskontroll.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument 8:98 S (2009–2010) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Henning Skumsvoll, Oskar Jarle Grimstad og Torkil Åmland om å styrke lokal forvaltning av arealer i strandsonen – bifalles ikke.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 27. mai 2010

Erling Sande

leder

Snorre Serigstad Valen

ordfører

Vedlegg

Brev fra Miljøverndepartementet v/statsråden til energi- og miljøkomiteen, datert 28. april 2010

Representantforslag 98 S (2009–2010)

Jeg viser til forslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Henning Skumsvoll, Oskar Jarle Grimstad og Torkil Åmland om å styrke lokal forvaltning av arealer i strandsonen. Det foreslås endringer i plan- og bygningsloven med hensikt å overføre mer makt og råderett over strandsonen til kommunene. Det foreslås også at adgangen til innsigelse og klage fra statlige myndigheter blir begrenset til lovlighetskontroll.

Liknende forslag om å begrense innsigelses- og klageretten er fremmet 3 ganger tidligere, men ble ikke fulgt opp ved Stortingets behandling.

Regjeringen har en klar politikk om å unngå uheldig bygging i strandsonen. Strandsonen som nasjonal interesse er tydeliggjort ved det generelle byggeforbudet i 100-metersbeltet langs sjøen. Forbudet har eksistert siden 1965 og er videreført i gjeldende plan- og bygningslov § 1-8. Det er likevel et vedvarende press om å få bygge i strandsonen mange steder.

I St.meld. nr. 26 (2006-2007) *Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand* fremheves det som en viktig arealpolitisk føring at strandsonen skal bevares som et natur- og friluftsområde tilgjengelig for alle. Kommuner, fylkeskommuner og fylkesmenn oppfordres til en streng praksis ved behandlingen av plansaker og dispensasjoner i 100-metersbeltet langs sjøen.

Plansystemet er bygget opp slik at det som utgangspunkt er kommunene som avgjør arealbruken innen sitt geografiske område, forutsatt at dette skjer innenfor de rammer og retningslinjer som er gitt fra nasjonale og regionale myndigheter. Dette gjelder også i 100-metersbeltet langs sjøen, der bygging som utgangspunkt er forbudt.

Statlige og regionale myndigheter skal medvirke i kommunens planarbeid, slik at nasjonale og regionale interesser blir tilfredsstillende ivaretatt. Fylkesmannen og fylkeskommunen har myndighet til å fremme innsigelse til planer som ikke i tilstrekkelig grad ivaretar nasjonale og regionale natur- og friluftinteresser, herunder hensynet til strandsonen. De

har også rett til å klage på dispensasjoner som gis av kommunene, også dispensasjoner fra det generelle byggeforbudet i 100-metersbeltet.

Innsigelsesordningen skal sikre at nasjonale og viktige regionale interesser ivaretas og følges tilstrekkelig opp i kommunale planer, og at plansaker løftes opp til sentral avgjørelse når det er uenighet mellom myndigheter om viktige spørsmål. For å øke forutsigbarheten og effektiviteten i plansystemet, er klageretten til berørte statlige organer, regionale organer og kommunene avskåret i plansaker der de er gitt anledning til å fremme innsigelse. Miljøverndepartementet får ca. 2 % av alle plansaker til endelig avgjørelse på grunn av innsigelser som ikke er løst gjennom den ordinære planprosessen eller ved mekling. Dette tallet viser at de fleste plansaker blir løst lokalt.

Som øverste planmyndighet har staten, ved behandlingen av en innsigelse eller klage, full anledning til å overprøve kommunestyrets vurdering og vektlegging av nasjonale og viktige regionale interesser i den kommunale planleggingen. Derimot skal staten vise stor varsomhet med å overprøve kommunestyrets politiske skjønn i lokale forhold.

Jeg mener at bestemmelsene om innsigelse og klage er nødvendige for å sikre at nasjonale og viktige regionale hensyn, herunder strandsonevernet, blir tilstrekkelig ivaretatt i den kommunale planleggingen. Ansvars- og oppgavefordelingen mellom myndighetene i arealplanleggingen er videreført i plandelen i plan- og bygningsloven av 27.06.2008. I denne sammenheng ble bestemmelsene om innsigelse og klage grundig gjennomgått og vurdert. Jeg viser til dette lovarbeidet.

For øvrig viser jeg til at forslag til statlige planretningslinjer for en differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen har vært på høring. Forslaget bearbeides nå videre på grunnlag av høringen. Retningslinjene skal danne grunnlag for planleggingen i kommunene og ta hensyn til at det er ulike forhold langs kysten.

